לא: בית שמאי פרק חמישי נזיר

נשאל לחכם והתירו. כלומר שאמר לו שאותה קבלה לאו כלום היא אלא נדר בלשון טוב לקבל נזירות ונמצא שלא חל עליו נזירות אפילו רגע אחד: היתה לו בהמה מופרשת. שהפרים לנזירותו קודם שנשאל לחכמים: תצא ותרעה בעדר. עם בהמותיו שהן מולין גמורין דכיון דנזירות לא חל עליה אין כאן הקדש טעות כלל ואפי' ב"ש מודו דדוקא כשאמר שור שאינו ראשון יהא הקדש ואינו לכן הרי הכאן הקדש למ"ד בגמרא משום שאין מושש ורואה שיחול הקדש גם על הבן ומה שהזכיר אחור טעה שהיה סבור שהשאור יצא ראשון אבל הכא שנזירות לא חל עליו מעיקרא כלל והבהמה לא הופרשה אלא לצורך הנזירות וכאן הנזירות ליתא הקדש נמי ליתא וגרע זה מהקדש טעות ולכך אפי' ב"ש מודו דתצא ותרעה בעדר כיון דנעקר הנדר לגמרי א) כלומר לקרבנות נזירותו נזיר [1] נזירותו [2] לא אמר כלום והוי כאדם שאינו ממוייב והיה סבור שהוא ממוייב מטעת ואמר בהמה זו לחטאת כו' [3]

לא אמר כלום אפי' לב"ש:

אמרו להם [ב"ה] לב"ש אי אתם מודים בזה שהרי הקדש טעות הוא ותצא ותרעה בעדר. אלמא דהקדש טעות לא הוי הקדש וכי היכי דאתם מודים הכא גודו לן נמי בשור שאור דפלגיתו עלן ואמרתם דהוי הקדש וב"ש היו יכולין להשיב דהכא גרע מהקדש טעות כדפרישית ולא משו להשיבם אמיתת החילוק והשיבו לפי דבריהם שהם מדמים פלוגתייהו והשיבו להם ממעשר בהמה דחל בטעות והוי הקדש וק"ק מאי שנא מאשה שהפר לה בעלה דאמר לעיל פרק מי שאמר (דף כד.) אם שלה היתה בהמה תמצא תמות והכא יוצאה בעדר וי"ל דבעל מיגז גייז ומי נמי דמעקר קא עקר מ"מ הא אוקמה (לעיל דף כב.) כרבי אלעזר הקפר אבל לרבנן נפקי לחולין ואפילו לרבי אלעזר נלפה אלא דמי דהתם הנדר חל רגע א' מיפר [4] [בגלל] מרטה [5] וטעות אבל הכא לא חל הנדר אפילו שעה אחת כדפרישית:

אמרו ב"ש לבית הלל אי אתם מודים במי שקרא לעשירי תשיעי ולתשיעי עשירי ולאחד עשר עשירי ששלשתן מקודשים. דחל בטעות ומינה

ואחד בא בנגדן ואמר הריני נזיר שזה פלוני ואחד אמר הריני נזיר שאין זה פלוני הריני נזיר שאחד מכם נזיר שאין אחד מכם נזיר ששניכם נזירים שכולכם נזירים בש"א כולם נזירים והא הכא הקדש בטעות הוא וקתני כולם נזירים אמרי סברי ב"ש הקדש בטעות הוי הקדש (ז) הכא לא אביי אמר לא קס"ד דקאים בצפרא אלא הכא במאי עסקינן דקאים בטיהרא ואמר שור שחור שיצא מביתי ראשון ליהוי הקדש ואמרו ליה לבן נפק ואמר להון אי הוה ידענא דלבן נפק לא אמרי שחור ומי מצית אמרת דקאים בטיהרא עסיק והקתני דינר של זהב שיעלה תני שעלתה אמר רב חסדא (ח) אוכמא בחיורא לקיא (ט) חיורא באוכמא לקיא תנן (י) שחור שיצא מביתי ראשון הקדש קס"ד כי מקדיש (יא) בעין רעה מקדיש ואמרי ב"ש הוי הקדש ואלא מאי (יב) בעין יפה מקדיש דינר של זהב שיעלה בידי ראשון ועלה בכסף ב"ש הקדש ואלא מאי בעין רעה מקדיש בחית של יין שתעלה בידי ראשון ועלה של שמן ב"ש הקדש והא שמן עדיף מיין אי משום הא לא קשיא בגלילא שנו דחמרא עדיף ממשחא רישא קשיא לרב חסדא אמר לך רב חסדא כי אמרי בתורא דקרמנאי ואמר רב חסדא אוכמא למשכיה סומקא לבשריה חיורא לרדיא והאמר רב חסדא אוכמא בחיורא לקיא כי אמרי בתורא דקרמונאי: **מתני'** (יג) מי שנדר בנזיר ונשאל לחכם ואסרו מונה משעה שנדר (יד) נשאל לחכם והתירו היתה לו בהמה מופרשת תצא ותרעה בעדר אמרו ב"ה לב"ש אי אתם מודים בזה שהוא הקדש טעות שתצא ותרעה בעדר (טו) אמר להן ב"ש אי אתם מודים במי שטעה (טז) וקרא לתשיעי עשירי ולעשירי תשיעי ולאחד עשר עשירי שהוא מקודש אמרו להם ב"ה לא השבט קידשו ומה אילו טעה והניח את השבט על שמיני ועל שנים עשר (יז) השמא עשה כלום אלא כתוב שקידש העשירי הוא קידש התשיעי ואת

ואחד כא כנגדן. ופתח אחד מהללו השנים ואמר הריני נזיר שזה פלוני כלומר הריני נזיר אם זה פלוני ואחד אומר הריני נזיר אם אין זה פלוני ואחד אומר הריני נזיר אם אין זה פלוני וכא (אותו) אחד ואמר הריני נזיר אם אחד מכם נזיר וכא הרכיני ואמר הריני נזיר אם אין אחד מכם נזיר דודאי יש בכם אחד שהוא נזיר וכא תמיכי לאותן שנים הראשונים ואמר הריני נזיר אם שניכם דודאי אינכם נזירים וכא שני ואמר לכולן הריני נזיר אם כולכם נזירים: **כש"א כולם נזירים.** הואיל ואין לך אחד מהן שלא אמר הריני נזיר ואע"פ שכולן טועין שהיו סבורין (יח) שאינו כמו שהן אומרים וקאמרי ב"ש דכולן נזירין: **והא הכא דהקדש בטעות הוי.** מהכא איכא למשמע מינה דבית שמאי סברי דהקדש בטעות הוי הקדש אבל מהסיא דשור שחור ליכא למשמע מינה דהכא מיירי בהקדש בכוונה וכדפרישית: **אביי אמר.** (יט) ומאי דקשיא לך לב"ש מה אילו אמר הרי זה תמורה זה לאלי היום מי הוי תמורה הוי הכא נמי לכי מיגלי מילתא בפלגא דיומא דנפיק שחור ליהוי אילו קדוש ולא לבן לא תקשה לך ולא מידי דלא ס"ד דקאים בצפרא (כ) וכדמפרש לה רב פפא לעיל: **אלא הכא במאי עסקינן** (כא) **דקאים בטיהרא.** בלהרים ואמר שור שאור שיצא מביתי ראשון היום ליהוי קדוש: **ואמרי ליה הסוא דנפק לבן הוא ולא שאור** (כב) **אמר להו אי הוה ידענא דלבן נפק לא אמרי שאור.** אלא לבן והוי טועה בהקדש ומשום הכי הוי הקדישו הקדש והוי לבן הקדש וב"ה סברי אינו הקדש דטעות (כג) אינו הקדש. ואם נפש אדם לומר לוקמא אחי כגון דקאים בצפרא ואמר שור שאור שיצא ראשון יהא הקדש ויצא לבן וכמתניתא' ואתרמי דלבן נפק ואמר להו אי הוה ידענא דלבן נפק אמרי (כד) שאור אלא לבן הא לא קשיא דעל העתיד לבא אין אדם עומן דעתו (כה) להקדישו: **פני שעלה.** ואמ"כ מזכר לדבר שהיה של כסף או חבית של שמן: **אמר רב חסדא אוכמא בחיורא לקיא.** שור שאור בין הלבנים כמוס הוא דשור לבן עדיף טפי: **חיורא באוכמא לקי.** כלומר ואע"ג דשור לבן מעלי אפילו הכי כי איכא כתמים מיורין במשכא דחורא אוכמא לקותא היא: **תנן שור שאור שיצא מביתי ראשון.** ה"ג **כי מקדיש בעין רעה מקדיש וקאמרי ב"ש דלבן הוי הקדש.** (כו) ס"מ דלבן הוה גרוע טפי ואם איתא לרב חסדא דלבן עדיף טפי אמאי הוי הקדש בעין רעה מקדיש ושור שאור הוא שהקדיש ולא לבן אלא ס"מ דליתא לרב חסדא: **ואלא מאי.** קאמרת לרב חסדא דמקדיש בעין יפה מקדיש ומשום הכי קאמרי בית שמאי דלבן (כז) עדיף טפי הוי הקדש: **ואלא הא דקתני דינר של זהב כו'.** ועוד אם כן בית שמאי אומרים של כסף הקדש ואמאי הא מלן דמקדיש בעין רעה מקדיש: **ואלא מאי בעין רעה מקדיש.** אי הכי חבית של שמן אמאי הוי הקדש לבית שמאי הואיל דהוא יפה מחבית של יין: **הא לא קשיא דבגלילא שנו דחמרא עדיף טפי ממשחא.** דלדידהו נפיש משחא כדגרסינן בהמוכר את הספינה (ב"מ דף נא.) (כח) ויתמה להו בתמרא ואין שותין אלא יין ואמטו להכי קאמרי בית שמאי דשל שמן גרוע משל יין משום הכי הויא הקדש. ומיתוקמא לכולהו מתני' דבעין רעה מקדיש וקשיא ריש לרב חסדא: **כי קאמרי.** חיורא מעלי טפי בתורא דקרמנאי של חריסה חיורא מעלי טפי אבל לגיסרא אוכמא עדיף טפי מחיורא ומשום הכי אמרי ב"ש גבי הקדש דלבן הוי הקדש דגריע טפי: **אוכמא למשכא.** מעלי טפי ומוקמא לגיסרא מעלי וחיורא מעלי לרדיא לחריסה: **והאמר רב חסדא אוכמא בחיורא לקיא.** דמשמע בין למשכא בין לרדיא הוי אוכמא גרוע: **כי קאמר.** רב חסדא דאוכמא לקיא לרדיא אבל למשכיה הוי עדיף: **מתני' מי שנדר בנזיר.** (כט) וזכר שטעה בנזירותו והתחיל להתחרט בו והלך ועבר על נזירותו ושתה יין ונטמא למתים ואח"כ הלך ונשאל לחכמים להתיר נזירותו: **ואסרו.** שהכיתו שנדר גמור הוא: **מונה נזירותו משעה שנדר.** כלומר (ל) אותן (ימים) שזלזל בנזירותו עולה למניין שלשים עם אותן שנשתתירו לו משאקרו ואין צריך למנות אותן ימים שזלזל בנזירותו אלא עולין לו להשלמת המנזרות (לא): **מי שנזר.** ושמר עצמו בכל דקדוקי נזירות ואח"כ נשאל לחכמים והתירו לו מפני טעה (לב) בנזירותו אלא שהיה לו בהמה מופרשת תצא ותרעה בעדר כו': **אמרו להם בית שמאי** (לג) **אי אתם מודים כמי שטעה וקרא לתשיעי עשירי כו' אמרו להם בית הלל לא השבט קידשו.** כלומר לא לכך מקודש תשיעי ואחד

א) מיי' פ"ז מהל' ערכין הל' טו:):
ב) מיי' פ"ד מהלכות מרוחת הלכה יג:
ג) מיי' שם פרק ט הלכה ח:
ד) ה מיי' פ"ח מהל' נזירות הלכה ח ומיג עשין ריג:

פי' הרא"ש

מקשה לי קושה לזו יש לה שולים אלו אין לה שולים. ת"ש היו מהלכין בדרך ר' בני אדם וא' בא כנגדן אמר א' מן הו' הריני נזיר שזה איש פלוני. כלומר אם זה ההולך כנגדנו ראובן הריני נזיר ר"ב אמר אם אין זה ראובן הריני נזיר והו' אמר לבי' ראשוני הריני נזיר אם א' כם נזיר. והד' אמר לבי' ראשונים הריני נזיר אם אין א' מכם נזיר. ר"ה אמר לבי' הראשונים הריני נזיר אם שניכם נזירים. והו' אמר לכל הה' הריני נזיר אם כולכם נזירים ב"ש אומרים כולם נזירים. כל הה' שהתפיסו כולם נזירים ואע"ג דנזיר נזות הוא ששנים ראשונים מכחישים זה את זה. שאם הא' נזיר אין ר"ב' נזיר ודברי הי' ור' ודאי הו' אנו אם"ה קאמר דכולם נזירים. וה"ה הקדש בטעות שור שחור שיצא ביתי ראשון ויצא לבן א"ג דלא נתקיימו דבריו ר"ל קדוש. אמרי הכא ב"ברי ב"ש הקדש בטעות ד' הקדש התם לא. מהתיא דזירים ודאי איכא שמעא דסברי הכי ההתם אי נזיר בטעות הוא אמר דכולהו נזירים שום דכולהו לנזיר איכוון פשר דכל אחד היה נזה והיה סבור דאפשר ליות כדברי והוציא בפיו לת נזיר ואזלינן בתר פיו ע"ג דטועה הוא מידי דה אתמורה כסבור לי מר שור שחור ראמר לבן א לי מתניתין ליכא לפרושי שום הקדש בטעות דלא ד' לתמורה כדמפרש לי אל אלא משום דמתרצי ב ש למילתיה דראשון לי וחורים אמר כדמתרץ רב פ"ג: הב"ע דקאי ב ויהרא. בצדדים אחר ע צאו כבר כל השוורים. א ור שור שחור שיצא כבר מ יתי ראשון יהא קודש. ו מרו ליה לבן נפק. ואמר א לו הייתי יודע שיצא לבן ר שון הייתי אומר לבן ו יכא למימר דדעתו היה ע איזה מהן שור שיצא ר שון ומה שאמר שחור ל ר שהיה מכיר בהשמעת ק ל של יציאת רגלי ב מותיו וטעה והיה סבור ל ר הקול ששחור יצא ר שון ולכך אמר שחור ה קדש בטעות הקדש ד לפי מתמורה אבל לא מ ר למי דקאי בצפרא וא מר שור שחור שעתיד ל את ראשון ויצא לבן וא מרי ליה לבן נפק. ואמר א לו ידענא דלבן נפק הוה א ינא לבן בבהא הוו מודו ב ש דלא הוי הקדש דודאי ע ורי קא משקר דאי הוה ב עתיה להקדיש איזה מ ן שיצא ראשון א"כ ל ה הזכיר שחור לימא ב תם שור שיצא מבית ראשון. וכי במה יש לו לידע ששחור יצא ראשון. והא קתני שיצא איפא שיצא כבר ת. נ"ל שאין ח ורק במסורת בין קראה להבא בין לשעבר אלא מסתמא שיצא להבא קרי דומיא דדינר וחבית וכן ההיא דנזירים הא דקאמר ב ש דכולם נזירים כגון דקאמר אותו שלא נמצא כדבריו אילו הוה ידענא דלאו הכי הוא לא הוה אמינא הכי אלא הכי: א יצא שעלה. לאחר שנמצא של כסף אמר אילו הוה ידענא הוה אמינא של כסף ה"ג אמר רב חסדא אוכמא בחיורא לקיא. מ יש אותם תנמכרים בספות מפני גרונו של שחור שהוא גרוע מן הלבן. חיוורא באוכמא לקותא. כתם לבן שנמצא בשור ש ור בידוע שכנגד אותו כתם היה נגע בבהמה ובריש מי שאחזו מיתי לה עליה דרב ששת דאמר לריש גלותא טעמי טעמא

ה) לפמיו ליתא נ"י ור נגמ':

מסורת הש"ס

ו) ניגון פס.. ב) [כ"ב עב.], ג) [שם], ד) [נ"ל אמרי לכם ס"ס], ה) [ב"ש ועי' תוס' שבת מז. ד"ה בגלילא], ו) גם"ל: כמנין, ז) כ"ל ופתח,

נוסחת הריב"ן

ח) שאין: כ) מאי: ג) וכדמתרץ: ד) כגון דקאים סי' מכיתי היים ולשון ליהוי: ה) ואמר: ו) דטעות בהקדש מיט: ז) שור שאור: ח) להקדיש: ט) ומדאמרי ב"ש דלבן הוי הקדש ש"מ דלבן גרוע הוא ואם איתא דלבן טו' ר') דעדיף: כ) כב"ר כמוב כאן מה"ל כדין וכדין עמי אלא תוספים לו מי שנר כו' [ואלו הוא טעות המעתיק]: ל) בנזירותו: מ) ולמה אין אתם מודים בטעות הקדש שהיה הקדש אין אתם מודים ממי שטעה כו':

הגהות הב"ח

(א) נמ' בטעות הוי הקדש מחכא מההריא לא מנאי אמר לא קס"ל: (ב) שם בחיורא לקיא (חיורא באוכמא לקיא) תא"מ וי"ב בגיגון דף סח ע"ש כתבי התוספות דלא נרגיע לאן בכא אי: (ג) שם תנן שור שאור שיצא מביתי ראשון הקדש כי מקדיש כל"ל ותיבת קס"ל נמחק: (ד) רש"י ד"ה ואלא וכו' דעדיף טפי הוי הקדש אלא הא כל"ל ואכ"ל: (ה) ר"ה מי שנדר בנזיר וסבור שטעה: (ו) ד"ה מונה וכו' כלומר אותו יום שזלזל וכו' ואין צריך לבהוג חיסור כמנין הימים:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) תוס' ד"ה נשאל לחכם וכו' כיון דנעקר הנדר לגמרי כיון דאמר לקרבנות מירותו ואינו נזיר לא אמר כלום כל"ל:

הגהות התוספות

1. נ"ל ואינו נזיר. 2. תינח נזירותו נמחק. 3. תינח כו' נמחק. 4. נ"ל דמיפר.

מוסף רש"י

חיורא באוכמא לקיא. טעמי לבן בעיר שחור, לקותא היא בכבר ונספר העיר ללבן (גיטין סח. ועי"ש בתוס'),

פי' הרא"ש (המשך)

דחיוורא בדקי בדוכתא ומצאו בעיר הבהמה כתם לבן ידעו שצערת היתה במקום הכתם כדאמר רב חסדא חיוורא באוכמתא לקותא: קס"ד מקדיש בעין רעה מקדיש ואמרי ב"ש הוי הקדש הלבן שיצא ואי הוי שחור גרוע מלבן אית ליה לפי דדוקא שור שחור היה בדעתו להקדיש ולא לבן ולית כאן הקדש בטעות דודאי אין דעתו

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com